

ISSN 2311-8164

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Мукачівського державного університету

№ 22(17)' 2017

ISSN 2311-8164

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЖУРНАЛ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

№ 22 (17)'2017

МУКАЧЕВО
2017

УДК 001 (05)

**Науковий вісник Мукачівського
державного університету:**

журнал наукових праць
Випуск 22 (17) 2017

Заснований у 2006 р. Виходить двічі на рік

---

*Журнал зареєстровано та проіндексовано у
таких міжнародних науково-метричних
каталогах та базах даних:*

- **Index Copernicus (ICV 2015: 32.62)**
- **ResearchBib**
- **РИНЦ**

Головний редактор

Щербан Тетяна Дмитрівна – д.психол.н.,
професор, Заслужений працівник освіти України

Заступники головного редактора

Гоблик Володимир Васильович – д.е.н., доцент,
Заслужений економіст України

Товканець Ганна Василівна – д.пед.н., проф.

Відповідальний секретар

Лизанець Анжела Гейзівна – к.е.н., доцент

Редакційна колегія

Козарь Оксана Петрівна – д.т.н., доцент

*(відповідальний за напрям «Природничі та
технічні науки»)*

Березовська Лариса Іванівна – к.психол.н.,
доцент *(відповідальний за напрям*

«Гуманітарні та суспільні науки»)

Ліба Наталія Степанівна – к.е.н., доцент

(відповідальний за напрям «Економічні науки»)

Мілашовська Ольга Іванівна – д.е.н., професор

Проскура Володимир Федорович – д.е.н.,

професор

Лужанська Тетяна Юріївна – к.геогр.н., доцент

Моргун Алла Володимирівна – к.філол.н., доцент

Стегней Маріанна Іванівна – д.е.н., доцент

Фізеши Октавія Йосипівна – к.пед.н., доцент

Кабаций Василь Миколайович – к.фіз.-мат.н.,

доцент

Мовчан Катерина Миколаївна, директор

бібліотеки МДУ

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 14990-3962ПР від
05.03.2009 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4916 від 16.06.2015

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел. (03131) 2-11-09

факс (03131) 2-11-09

e-mail: nauka@msu.edu.ua

---

*Рекомендовано до друку та поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного
університету,
(протокол № 19 від 25.05.2017 р.)*

*З 6 випуску «Науковий вісник
Мукачівського державного
університету»*

має власну подвійну нумерацію

**Науковий вісник
Мукачівського державного
університету** - журнал наукових
праць, який включає публікації
провідних науковців, практиків та
студентів, згруповані за трьома
напрямами (гуманітарні та суспільні
науки, природничі та технічні науки,
економічні науки), які висвітлюють
актуальні питання розвитку науки та
освіти.

Може бути корисним для
науково-педагогічних, інженерно-
технічних працівників, аспірантів та
студентів.

Науковий вісник Мукачівського державного університету : журн. наук. пр. / Ред.кол.:
Щербан Т.Д. (гол. ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. - № 22 (17). – 321 с.

ISSN 2311-8164

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

SCIENTIFIC BULLETIN

OF

MUKACHEVO STATE UNIVERSITY

JOURNAL OF SCIENTIFIC ARTICLES

ISSUE 22 (17)'2017

**MUKACHEVO
2017**

UDC 001 (05)

**Scientific Bulletin of Mukachevo State
University:
Journal of scientific articles
Issue 22 (17) 2017**

Founded in 2006, published twice a year

The journal has been registered and indexed in such international scientometric catalogs and databases:

- **Index Copernicus (ICV 2015: 32.62)**
- **ResearchBib**
- **PIHII**

Chief Editor

Shcherban Tetyana D. – Ph. D, professor,
Honored Worker of Education of Ukraine

Deputy of chief editor

Hoblyk Volodymyr – Ph.D, docent,
Honored Economist of Ukraine
Tovkanets Hanna – Ph.D, professor

Executive Secretary

Lyzanets Anzhela – Ph.D, docent

Editorial board

Kozar Oksana – Ph.D, docent
**(responsible for the direction of «Natural
and Engineering Sciences»)**

Berezovska Larysa – Ph.D, docent
**(responsible for the direction of
«Humanities and social sciences»)**

Liba Nataliya - Ph.D, docent **(responsible
for the direction of «Economic
sciences»)**

Milashovska Olha – Ph.D, professor
Proskura Volodymyr – Ph.D, professor
Luzhanska Tetyana – Ph.D, docent
Morhun Alla - Ph.D, docent
Stehney Marianna – Ph.D, docent
Fizeshi Oktaviya - Ph.D, docent
Kabatsiy Vasyl– Ph.D, docent
Movchan Kateryna - Director of MSU
library

Certificate of registration of
print media
Series KV number of PR 14990-3962 from
05.03.2009 p.

Certificate of subject of publishing
Series DK number 4916 from 06/16/2015

Founder and Publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, st. Uzhgorodska 26
Tel. (03131) 02.11.09
Fax: (03131) 02.11.09
email:nauka@msu.edu.ua

---

*Recommended for publication and
spreading through the Internet by the
Academic Council of
Mukachevo State University,
(protocol № 19 from 25.05. 2017.)*

*From 6 issue of «Scientific Bulletin of
Mukachevo State University»
has its own dual numbering*

**Scientific Bulletin of Mukachevo
State University** - the journal of scientific
articles, which includes the publication of
leading researchers, practitioners and
students grouped in three areas (humanities
and social sciences, natural and technical
sciences, economic sciences) that highlight
actual issues of science and education.

It may be useful for scientific-
educational, engineering and technical
personnel, graduate and students.

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет

2017. Випуск № 22(17)
Видається з 2006 р.

Зміст

ПРИРОДНИЧІ І ТЕХНІЧНІ НАУКИ

R. YA. Pelekh, S. M. Mentynsyky, M.I. Ihnatyshyn, YA. M. Pelekh. Investigation and analysis of the mathematical model of the kinetics of adsorption of substances by porous adsorbents using continued fraction.....	7
Д. М. Неспляк, Р. І. Тучапський, Т. В. Магеровська. Про одну чисельну схему розв'язування задач нестационарної термопружнопластичності.....	14
Р.В. Росул, П Чізар. Дослідження технологічних параметрів процесу розкрюювання деталей верху взуття.....	22
Ю. Ю. Жигуц, В. Ф. Лазар, Б. Я Хом'як. Перспективні технології засновані на комбінованих процесах.....	29

ГУМАНІТАРНІ І СУСПІЛЬНІ НАУКИ

N. Hertsovska, O. Biletska. The reasons of spreading the modern English language.....	41
А.В. Моргун. Социокультурный аспект билингвизма.....	46
В.І. Гарапко, М.Ю. Юрчило. Проблематика вживання термінологічної лексики в художніх текстах (на матеріалі роману Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і смертельні реліквії»).....	52
В.С. Варга, Н.А. Пензенік Агресивна поведінка студентів.....	57
Г. В. Товканець, А. М. Чекета. Прийоми розвитку педагогічної творчості майбутніх учителів.....	64
Л.І. Березовська. Дослідження внутрішньоособистісних конфліктів особистості у вітчизняній науці.....	72
М.В. Стопчак. Національно-культурне будівництво доби визвольних змагань (1917–1921 рр.) в радянській історіографії.....	78
М.О. Марценюк, Н.В. Миненок. Самотність як ресурс розвитку в юнацькому віці.....	87
М.О. Марценюк, Т.В. Газій. Дослідження самооцінки молодшого школяра.....	95
М.С. Барчій, Є.В. Олашин. До проблеми професійного становлення майбутніх психологів.....	101
Н.В. Теличко, А.О. Брегвадзе. Педагогічні умови формування комунікативної компетенції у професійній підготовці вчителя іноземної мови.....	109
Н.В. Теличко, А.Ю. Шпенік. Організація іншомовного комунікативного середовища у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи.....	116
Н.В. Теличко, О.Ю. Бабіга. Діалогічне мовлення на занятті іноземної мови як один із шляхів реалізації особистісно-орієнтованого навчання.....	121
Н.В. Теличко, Ю.М. Копча. Умови та засоби формування мотивації у студентів при вивченні англійської мови.....	125
Н.М. Чорна. Генезис українсько-польських взаємин в контексті інтеграції Польщі до Європейського Союзу: інтерпретації українських дослідників.....	129
Н.О. Герцовська, М.В. Занік. Вплив на свідомість людини через сучасні форми фразеології.....	136

УДК 378:811.111

**ОРГАНІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОГО КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА У
ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ****ТЕЛИЧКО Н.В., ШПЕНИК А.Ю.**
Мукачівський державний університет

У статті обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи, а саме: комунікативний напрямок змісту професійно-орієнтованих дисциплін; організацію комунікативно-орієнтованої педагогічної практики; створення іншомовного комунікативного середовища. Визначено педагогічні технології та особливості їх впровадження в навчальний процес вищого навчального закладу.

***Ключові слова:** комунікативний підхід, іншомовне комунікативне середовище, комунікативні ситуації, мовний матеріал, міжкультурна комунікація.*

Важливою умовою формування готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи є створення у процесі вивчення дисциплін лінгвістичного циклу, проходження педагогічних практик і самостійної роботи іншомовного комунікативного середовища, яке є надзвичайно важливим за відсутності природного іншомовного оточення. У зв'язку з тим, що іноземна мова – це мова, носії якої практично відсутні в навколишньому комунікативному середовищі, то логічним є створення такої ситуації, в якій би відбувалась іншомовна комунікативна діяльність майбутніх учителів іноземної мови початкової школи. Це надало б можливість не тільки ефективніше здійснювати процес навчання студентів іноземної мови, але й демонструвало б їм ті технології, які вони зможуть використовувати у своїй майбутній педагогічній діяльності. Таке середовище слугувало б майбутнім учителям певною моделлю організації відповідної діяльності у навчанні іноземної мови, тобто імітуватиме навчальний процес у школі.

Об'єкти та методи дослідження. Проблема організації колективно комунікативної діяльності студентів останнім часом стала предметом активного дослідження (К.Я. Вазіна, С.С.Вітвицька, М.Б. Євтух, А.К. Маркова, А.В. Мудрик, В.О. Ядов, Л.П. Дарійчук, Т.М. Володько та ін.). Значення цієї форми організації навчання настільки велике, що весь педагогічний процес починає розглядатись як “педагогічне співробітництво”. Однак, це є реальним утіленням особистісного підходу саме до вивчення іноземних мов, де спілкування у процесі співпраці є і формою, і засобом, і метою навчання.

Постановка завдання. Метою статті є визначити та обґрунтувати зміст комунікативного середовища як засобу підготовки майбутнього вчителя іноземної мови.

Відповідно до мети визначено основні завдання: обґрунтувати організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи; визначити педагогічні технології, що сприяють ефективній підготовці майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи.

Результати та їх обговорення. Проаналізувавши наукові джерела можна стверджувати, що процес формування вмінь іншомовної комунікативної діяльності майбутніх учителів іноземної мови початкової школи може відбуватися як в реальному (під час стажування або навчання за різноманітними програмами закордоном, у процесі дистанційного навчання в закордонних закладах освіти та спілкування з носіями іноземної мови у мережі Інтернет), так і в змодельованому іншомовному комунікативному середовищі, яке характеризується:

• систематичним іншомовним спілкуванням в підсистемах “студент-викладач”, “студент-студент”, “студент-учитель”, “студент-учень”, а також з носіями іноземної мови в типових сферах побутової діяльності та комунікативних ситуаціях, спрямованих на міжкультурну комунікацію;

- формування суб’єкт - суб’єктних відносин між викладачем і студентом;
- колективною комунікативною діяльністю студентів у навчальному процесі і створення ситуацій успіху;
- організацію навчального процесу студентів в єдності аудиторних і поза аудиторних занять з орієнтацією на активну самостійну роботу студентів з іноземної мови.

Результати аналізу відповідної наукової літератури дозволили визначити пріоритети іншомовного комунікативного середовища, а саме :

- орієнтація на особистісно значущий характер оволодіння студентами іноземною мовою;
- орієнтація викладача вищого навчального закладу на створення іншомовного комунікативного середовища;
- демократизація та гуманітаризація навчально-виховного процесу.

Принцип особистісного підходу визначається як такий спосіб організації навчального процесу, де студенти активно й інтенсивно спілкуються один з одним, обмінюючись навчальною інформацією, що сприяє розширенню знань, вдосконаленню навичок і вмінь кожного студента; між учасниками спілкування створюються оптимальні взаємодії та формуються характерні для колективу взаємовідносини, а умовою успіху кожного є успіх інших членів колективу.

Відомо що процес навчання іноземної мови, як і всіх предметів, передбачає спільну діяльність учителя і учнів, а також учнів між собою [3, с. 12]. Організуючи колективну комунікативну діяльність студентів під час практичних занять з іноземної мови, по-перше, перед групою студентів необхідно ставити розумово-мовленнєве завдання, розв’язання якого можливе за умови їхньої колективної роботи. Для досягнення високих результатів готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи заняття мають проводитись на емоційному тлі, створювати який покликані ситуації успіху. Під час орієнтації процесу навчання на особистість студента велика увага приділяється викладачем саме створенню такої ситуації для кожного учасника навчального процесу.

З педагогічної точки зору ситуація успіху - це цілеспрямоване, організоване поєднання умов, за яких створюється можливість досягти значних результатів у діяльності як однієї окремо взятої особистості, так і колективну в цілому (А.С. Белкін). А.С. Белкін виділяє три види успіху: передбачений успіх, констатувальний та узагальнюючий [1, с.23]. В основі передбаченого успіху лежать обґрунтовані сподівання. Констатувальний успіх фіксує певні досягнення. При цьому він може бути очікуваним або несподіваним, підготовленим чи спонтанним. Важливо те, що він відбувався, дав змогу людині пережити радість визнання, відчуття своїх можливостей, віри в завтрашній день.

Варіантом застосування ситуації успіху є використання на заняттях з англійської літератури, країнознавства, лексикології звернень викладача до студентської аудиторії із завданням на створення кращого запитання до відповіді чи доповіді студента. При цьому викладач зобов’язаний помітити будь-який, навіть найменший, успіх свого вихованця, підтримати його, похвалити, оцінити. Це створює умови для закріплення одноразового успіху, перетворення його в багаторазовий та веде до змін у ставленні майбутнього фахівця до самого себе [4, с. 62].

Викладач на заняттях сьогодні є рівноправним партнером студентів у спілкуванні та виступає як консультант. Його роль – допомогти студентові правильно сформулювати свій

погляд, знайти свій шлях розв'язання того чи іншого завдання. Позиція викладача з монологічної та авторитарної стає більш демократичною. Прямий вплив змінюється співтворчістю, співпрацею.

Активна позиція студента забезпечує можливість особистісного самовираження його творчих здібностей, адекватного сприйняття навколишнього світу, формування комунікативних умінь.

Отже, суб'єкт-суб'єктивні відносини між викладачем і студентами – це такі зв'язки, коли кожна із сторін визнає іншу як рівну, проявляє до неї інтерес, взаємну повагу, де обидві сторони залучені до процесу пізнання, де вони можуть співпрацювати, обмінюватися думками, ідеями в умовах емоційного комфорту та творчої атмосфери. При цьому необхідно зазначити, що іншомовне спілкування в режимах “викладач - студент”, “студент - студент”, “студент - учитель”, “студент - учень” відбувається не тільки під час лекційних і практичних занять, а й у різноманітних формах поза аудиторної діяльності:

- у перервах між заняттями;
- у процесі передпрактики (урок, позакласний виховний захід);
- під час засідань методичного об'єднання вчителів іноземної мови;
- під час науково-практичних студентських конференцій;
- у процесі виконання програми Центру міжкультурних комунікацій;
- під час Всеукраїнських і міжнародних конференцій з проблем викладання іноземної мови;
- в Інтернет конференціях;
- в роботі професійних асоціацій учителів іноземної мови (TESOL, SATEFL);
- у роботі молодіжних організацій (YCAP);
- на молодіжних фестивалях і конкурсах в рамках програми з іноземної мови;
- під час роботи в наукових гуртках;
- у студентському міжнародному клубі;
- у процесі ділових або дружніх зв'язків з носіями іноземної мови за допомогою комп'ютера та мережі Інтернет у типових сферах діяльності (суспільна, особистісна, освітня, професійна) та комунікативних ситуаціях тощо.

Ще однією з умов організації ефективного іншомовного комунікативного середовища у процесі підготовки майбутніх вчителів іноземної мови є запровадження під час аудиторної та поза аудиторної діяльності, в школі під час педпрактики спілкуватися виключно іноземною мовою. Такого ж принципу слід дотримуватися і викладачам [3, с. 14].

Запропоновані форми організації спілкування сприяють формуванню іншомовного комунікативного середовища, розвитку комунікативних умінь студентів і допомагають оволодінню іноземною мовою у процесі суспільної діяльності. Аудиторне навчання та позааудиторні форми діяльності дозволяють створювати єдине іншомовне комунікативне середовище одночасно з роботою всіх ланок навчально-виховного процесу. Але результатами ці форми можуть бути лише за умови активної самостійної роботи студентів з іноземної мови.

Як зазначають науковці, самостійна робота спрямовується викладачем, але є самокерованою діяльністю студента; передбачає наявність пізнавальних інтересів, мотивів, потреби набуття нових знань, умінь, навичок, розвиток особистості, здібності самостійно приймати рішення і переносити способи розв'язання на інші завдання. Важливу роль відіграють обидва аспекти самостійної діяльності студента: результативний і процесуальний. Результативний аспект фіксується у вигляді набутих знань, умінь і навичок, які плануються, реалізуються і контролюються. Процесуальний – виявляється в характері, підході, особистісного ставлення студента до нових знань і фіксується в способах самостійної

діяльності. саме в ній виявляється індивідуальність студента, його вміння спланувати і виконати самостійну роботу, обґрунтовано використовуючи відповідні дії.

Під час педагогічної практик створюється найбільш сприятливі умови для переходу від теорії до практичного втілення вимог Рекомендацій Ради Європи, які наголошують, що головною метою навчання мови є сприяння розвитку цілісної особистості того, хто вивчає мову, та його самоусвідомлення. Вона ставить практиканта в ситуацію вчителя на уроці: він вступає в нову для себе соціальну роль і при цьому стає суб'єктом нових відносин, аналога яких, як правило, ще не було в його життєвому досвіді.

Під час комунікативно орієнтованої педагогічної практики до студента - майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи ставляться такі вимоги:

- наявність у студента навчального плану-конспекту проведення комунікативно орієнтованого уроку;
- використання мовленнєво- мисленнєвих завдань до вправ;
- створення позитивного емоційного настрою, налаштування на роботу всіх учасників навчальної діяльності на уроці;
- повідомлення на початку уроку не тільки теми, завдань, але й структури навчальної діяльності;
- обговорення з учнями в кінці уроку не тільки, про що вони дізнались (чим оволодіти), але й того, що сподобалось (не сподобалось) і чому; що хотілося б повторити, а що зробити по-іншому;
- стимулювання учнів до вибору і самостійного використання різних способів виконання завдань;
- оцінка, що виставляється учню в кінці уроку, повинна аргументувати за такими параметрами: правильність, самостійність, творчість;
- в домашньому завданні називається не лише тема й обсяг завдання, але й докладно роз'яснюється, як потрібно раціонально організувати самостійну навчальну діяльність.

Критеріями оцінювання навчальної комунікативно орієнтованої педпрактики повинно бути: осмислення студентами мотивів і цілей комунікативно орієнтованої педагогічної діяльності вчителя іноземної мови початкової школи; вміння аналізувати урок з позиції комунікативно орієнтовано навчання; вміння формувати й удосконалювати іншомовну комунікативну компетенцію учнів початкової школи.

Аналіз уроку - важлива ланка професійної підготовки в період педагогічної практики. Він має на меті поглиблення знання з методики, розвивати дослідницькі, конструктивно-планувальні та організаційні, професійні вміння майбутнього вчителя, сприяти формуванню індивідуального стилю педагогічної діяльності. Спостерігаючи урок, студенти-практиканти вчаться виділяти його етапи, визначити мету кожного з них, фіксують діяльність учителя та учнів на кожному етапі, записують найбільш вдалі комунікативні прийоми та форми роботи. Аналіз уроку передбачає сформування в майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи таких методично важливих умінь:

- фіксованого спостереження за діяльністю вчителя на уроці;
- об'єктивного оцінювання отриманої інформації, її правильної інтерпретації;
- накреслювати шляхи усунення помічених недоліків з урахуванням причин недоробок, що діагностуються, та умов викладання;
- порівнювати, зіставляти власні навчальні дії з еталонами, що склалися в сучасній методиці, давати об'єктивну самооцінку отриманим результатам;
- застосовувати в разі потреби стратегії позитивної перебудови власної професійної діяльності, вдосконалення її окремих ланок [5, с.87] .

Студенту необхідно пам'ятати що:

- на уроці іноземної мови формуються комунікативні навички й вміння;
- вправи повинні виконуватися в чіткій послідовності;
- завдання до вправ повинні мати розумово-мовленнєвий, творчий характер;
- завдання кожного уроку визначається залежно від його місця в тематичному циклі;
- мовленнєве вправлення повинно імітувати процес мовленнєвого спілкування, тобто мати комунікативне спрямування, вмотивованість та ситуативну зумовленість;
- ефективність уроку визначається ступенем мовленнєвої активності учнів;
- урок повинен передбачати систематичний і планомірний контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь молодших школярів та сприяти здійсненню диференційного підходу до їх навчання;
- зміст уроку повинен готувати учнів до виконання домашнього завдання;
- урок повинен проводитись іноземною мовою в доступних для розуміння учнями виданих діяльності;
- діяльність учителя повинна викликати інтерес і пізнавальну активність учнів.

Висновки. завдяки орієнтації навчального процесу на розвиток іншомовних комунікативних умінь студента (колективна комунікативна діяльність студентів у навчальному процесі і створення ситуацій успіху; формування суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентом у процесі навчання, систематичне іншомовне спілкування в підсистемах “викладач - студент”, “студент - студент”, “студент - учитель”, “студент - учень”, а також з носіями іноземної мови у типових сферах побутової діяльності та комунікативних ситуаціях, спрямованих на між культурну комунікації; організацію навчального процесу студентів в єдності аудиторних і поза аудиторних занять з орієнтацію на активну самостійну роботу студентів з іноземної мови) можливе створення іншомовного комунікативного середовища, що сприяє формуванню готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гапоненко С.В. Формування готовності студентів вищих навчальних закладів до іншомовного спілкування: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Гапоненко Лариса Петрівна. – Кривий Ріг: КДПУ, 2003. – 202с.
2. Зубенко Т.В. Комунікативне спрямування педагогічної практики майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи / Т.В. Зубенко / Науковий вісник Мукачівського державного університету: Збірник наукових праць. – Випуск 18: Педагогічні науки / За заг. ред. В.Д. Будака, О.М. Пехоти. – Миколаїв: МДУ, 2007. – 230с. – С. 29-37.
3. Редько В.Г. На засадах єдиної концепції / Валерій Редько // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2006. - №5. – С.78-86.
4. Складенко Н.К. Як навчати сьогодні іноземних мов (концепція) / Н.К. Складенко // Іноземні мови. – 1995. - №1. – С.5-9.
5. Тетерук Н.А. Зміст педагогічної практики з іноземних мов студентів мовного ВНЗ з контексті оновлення школи: Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції / Н.А. Тетерук / За ред. Т.І. Олійник. – Горлівка: Видавництво ГДПІМ, 2006. – 160с.

АННОТАЦІЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНОЯЗЫЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ СРЕДИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІОНАЛЬНОЇ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ІНОСТРАННОГО ЯЗЫКА НАЧАЛЬНОЇ ШКОЛИ

В статті обґрунтовані організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учасників початкової школи, а саме: комунікативне спрямування педагогічної практики; організацію комунікативно-орієнтованої педагогічної практики; створення іноземномовного середовища. Визначено педагогічні технології та особливості їх впровадження в навчальний процес вищої школи.

Ключові слова: комунікативний підхід, іноземномовна комунікативна середовище, комунікативні ситуації, мовний матеріал, міжкультурна комунікація.

SUMMARY

The organizational and pedagogical conditions of formation of readiness of the future teacher to realization of the communicative approach in teaching a foreign language elementary school students, namely communicative content direction professionally-oriented disciplines; organization communicatively oriented teaching practice; creation of foreign language communicative environment have been substantiated in the article. The pedagogical technologies, their implementation into the educational process of higher educational institutions have been defined.

Key words: communicative approach, foreign language communicative environment, communicative situations, speech material, cross-cultural communication.

УДК 378:811.111

ДІАЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

ТЕЛИЧКО Н.В., БАБИТА О.Ю.
Мукачівський державний університет

Для формування навичок діалогічного мовлення студентів на заняттях іноземної мови доцільно застосовувати особистісно-орієнтований підхід, що передбачає створення штучних педагогічних ситуацій, що потребують прийняття з боку студентів самостійного рішення, оскільки студенти навчаються самостійно творчо мислити; вступати в бесіду, зміст якої потребує культури діалогічного мовлення; давати критичну оцінку проблемі, що обговорюється; поповнювати власний глосарій з іноземної мови. Саме таку особистісно-орієнтовану ситуацію кожний педагог спроможний створити на занятті у формі діалогу між викладачем та студентами або між студентами.

Ключові слова: діалогічне мовлення, особистісно-орієнтоване навчання, мовленнєве спілкування

Постановка проблеми. Становлення української демократичної держави, побудова громадянського суспільства передбачають зміни у системі освіти України. Це в першу чергу стосується переорієнтації на особистість громадянина. Особливої значущості це набуває в сучасних умовах, пов'язаних з інтеграцією України в Європейський союз, у погодженні з Болонською угодою. Для цього необхідно створення життєздатної системи безперервного навчання й виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей, постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Гуманістичні цінності освіти передбачають напрямок професійної переорієнтації у підготовці майбутніх фахівців до особистісно-орієнтованої педагогіки співробітництва. Особистісно-орієнтоване навчання пріоритетом педагогічної системи визнає особистість студента, її самобутність і самоцінність, передбачає співробітництво викладача і студента, в процесі якого відбувається обмін досвідом різного змісту. Привабливий гуманний варіант взаємодії двох досвідів йде не по лінії витіснення індивідуального і заміни його суспільним, а шляхом їх постійного погодження, використання всього того, що накопив студент, як суб'єкт пізнання у своїй власній попередній діяльності. Розвиток студента як особистості йде не тільки через оволодіння заданою викладачем унормованою діяльністю, але й через постійне збагачення, перетворення суб'єктного досвіду, як важливого джерела особистого розвитку. На основі виконання відповідних завдань відбувається оволодіння знаннями та наперед передбаченими способами роботи, тобто основним результатом учення стає розвиток особистості в процесі засвоєння знань, умінь і навичок [2].

Визнання студента головною діючою фігурою всього освітнього процесу і є особистісно-орієнтоване навчання. Студент як суб'єкт вузу стає реальним і повноправним господарем учення, побуту, суспільного життя і майбутньої професійної діяльності, що повністю усвідомлює всю міру відповідальності за зроблений вибір, за ствердження своєї свободи, честі, гідності, фізичної та духовно-моральної готовності до праці, засвоєння цінностей, необхідних для становлення сучасного фахівця. Значні потенційні можливості у